

9(566)

գ 37

ԱՆՑՈՐԴԻ ՏՊԱԿՈՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ՏԵՂԱԿԱԾԱՆՈՒԹՅԵՍՆ ԵՎ ԶԱՐԳՐԻ ԱՐԱՏՆԵՐ)

(Պօլսէն դէպի էնկլիուրիւ եւ Զանկըրը)

ԴԱՆԻԵԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

և

ՏԱՐՅՈՒ. Ռ. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ (Անտակ)

ԳԵՐԵԶՄԱՆՆԵՐԸ

Հեղինակ

ԲԺԻՇԿ Ա. ԶԱՐԵՒԱՆԴ

1924

ԵԽԱ Եօրք

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒ
ՎԱՀԱՆ Մ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
Նիւ Սորբ

Gift of
VAHAN M. KURKJIAN
New York

ՍՏՈՒԳՎԱՐԻ 1958 :

1971

9(ՏՀՀ)

Q 37

ԱՆՑՈՐԴԻ ՏՊԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Տեղահանութեան եւ ջարդի արատներ)

(Պօլսէն դէպի էմկիւրիւ եւ Զանկըրը)

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

և

ՏՈՒՔ. Ռ. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ (Սեւակ)

ԳԵՐԵԶՄԱՆՆԵՐԸ

Հեղինակ

ԲԺԻՇԿ Ս. ԶԱՐԵՒԱՆԴ

1924

ՆԻԿ ԵօՐՔ

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՈՒՐԻՇ ԳՈՐԾԵՐԸ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ա .—Ամերիկեան եւ ընդհանուր բժշկական բարքեր . Հիւանդանոցներու կեանքը , ուսուցման մեթուր . եւրոպականէն տարբերութիւն :

Բ .—Բժիշկին խիզնը . բժշկութիւնը իբր գիտական եւ ընկերային արժէք . Հիւանդին դիրքը հանդէպ բժիշկը , առեւտրականացած բժշկութեան չարիքները :

Գ .—Կանանց եւ ընդհանուր մանրամասն առողջապահութեան բանգարան (խղճամիտ հաւաքածոյ ֆրանսական եւ գերման մեծ հեղինակներու անքերի եւ նոր մեթոսներուն :)

ԱՐՈՂՉԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀԱՏՈՐԻՆ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԵՆՔՆ ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Ա .—ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ .—Բնախօսական եւ բարոյական տեսակէտով . Հին Հռովմէտական , Ափրիկեան , Եւրոպական , Մալկաշ Զեւերը եւ Արժէքը :

Բ .—ՅՂՈՒԹԻՒՆԸ .—Իր ամբողջական ուսումնասիրութիւնը : Բարգաւաճումի և յղութեան փոխադարձ ազդեցութիւնները առողջապահական տեսակէտով :—Գեղեցիկ եւ առողջ զաւակներ ծնելու եւ սնուցանելու ձմարիտ արուեստը :

Գ .—ՄԱՆՈՒԿԻՆ առողջապահութիւնը .— Սննդառութիւն ծնունդէն մինչեւ օ տարեկան հասակը , երախային ներդաշնակ աճումը ընկերային եւ առողջապահական տեսակէտով :

Դ .—ՄՈՐԹԻ առողջապահութիւնը .— Անհրաժեշտ խտացած պատուերներ , Մորթի գեղեցկագիտութիւն :

Ե .—ԳԼԽՈՒ եւ Մազերու առողջապահութիւն .— Թէ փերը կարե՞լի է գարմանել , ձերմակ մազերու բնախօսութիւնը և ճաղատութիւնը կանխելու միջոցներ :

Զ .—ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ պատճառները, վնասները, իբր
հիւանդութիւն դարմանումը :

Է .—ՆԻՀԱՄՐՈՒԹԵԱՆ պատճառները եւ դարմանը :

**Ը .—ՄՆՆԴԱՌՈՒԹԻՒՆ .—Ի՞նչպէս եւ ի՞նչ բաներ
ուտելու է մարմնին գաւասարակշ-
ռութիւնը պահելու համար :**

**Թ .—ԹՈՔԵՐՈՒԻԱՌՈՂՋԱՎԱԿՈՒԹԻՒՆ . ընդարձակ տե-
սութիւններ թոքերը անվնաս պա-
հելու անհրաժեշտ միջոցներ ու
գործաւորական կեանքի սպառման
ազդեցութիւնը թոքերու վրայ :**

**Ժ .—ԿԻՆ ԹԷ այր գործաւորը պաշտպանող ընկերային
նոր ձգտումին եւ օրէնքին արժէքը
առողջապահական տեսակէտով .
(Զուիցերիոյ, Պելճիգահ, Գերմա-
նիոյ, Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի
մէջ :**

**Ի .—ԵՐԻԿԱՄՈՒԻՆՔԻ , մկաններու , ջիղերու , աշքի ,
ականջի , քթի , բերնի , կոկորդի ,
ստամոքսի եւ աղիքներու , ծննդա-
կան գործարաններու , լիարդի հա-
մառօտ բնախօսութիւն եւ կարեւոր
հիւանդութեանց մասին ծանօթու-
թիւններ :**

**Լ .—ԱԼՔՈԼԻ եւ ծխախոտի գործածութիւնը և վնաս-
ները գիտապէս բացատրուած :**

ՓՈԽԱՆ ՑԱՌԱՋԱԲԱՆԻ

Նուէր վաղամեռիկ քրօջս ու իրմով համայն
վաղամեռիկ քոյրերուս յիշատակին :

Տիուր օր մը մահուան ընդառաջ զացիր, Մե-
թերլինկեան մահանուէր ցանկութիւնով մը : Ուղե-
ցիր բնութեան անյեղի օրէնքը յարգել, անանուն
գօրութեան այդ կնիքը բնտրել անիրաւ, չահած քսան-
երեք գարուններուդ գինովը :

Ու այսօր կը հանգչիս Անդրը յաւերժական : Ժա-
մանակի եղծուածը չի հետեւիր քու երկնաճեմ գնաց-
քիդ որ այնքան աւելի մօտս կ'զգամ քեզ, չունչդ
չունչիս, խօսքդ ականջիս :

Հոգեւոր գոյութեանդ յիշատակները ունիմ, յի-
շատակներ ուրոյն, քաղցր ու տաքուկ քրոջական
նայուածքներուդ եւ գուրդուրանքիդ քաղցրութեան :

Դուն բնութեան ծոցը ակօսող ու բարիին համար
փափախող երակ մը եղար . դեռ կեանքին համար
ոչինչ չըրիր . դուն որ կեանքի գաղափարին խնծիղը
ունէիր հոգւոյդ մէջ ու զիտէիր հիանալ անտառներու
դարաւոր խորհուրդին, միջատին, խոտին, բջիջին
վրայ, որոնց անբացատրելի անստուգութեան տա-
ռապանքը միայն կ'արիւնէր դեռ մանուկ հոգիդ :

Խոտաշատ մարգերուն վրայ գոհունակ եւ ան-
մեղ գառնուկի փափկութեամբ գիտէիր ցատկոտել
ու վազվոտել զմայլանքի գինիով արբեցած :

Առուներու խաղաղ ալիքը կը փնտոէիր, որով-
հետեւ անոնց մէջ հոգւոյդ պարզութեան ցուքը կը
տեսնէիր :

Կը սիրէիր ծաղիկը, թիթեռներու տենդոտ թե-

ւածումները, սրովհետեւ անոնք դարուններուղ ա-
նուշահոտութիւնը կը բուրէին :

Երջանկութեան եւ անխառն հաճոյքի զգացման
կասկածոտ հոգը գեռ պաղպաջուն ճակտիդ վրայ
մտահոգութեան խորչոմներ կը քաշէր հետզհետէ :

Ամէն նիւթի շուրջ, դուն քեզի յատուկ մտածու-
թեան երանգներ, խանդաղատիչ ու չինիչ մեղմ
շարժումներ ունէիր, սրոնց մէջ բացատրութեան եւ
վերացումի թեւեր կը գտնէիր :

Տիեզերական օրէնքներու ներդաշնակութեան
վրայ հիացումով կը նայէիր, Ստոյիկեան իմաստու-
նի մը շափ համակերպով կը յարգէիր դայն ամէնայե-
տին րոյսին մէջ, միջատին ու րջիջին մէջ. յարգեցիր
եւ զայն քու սեպհական բջիջիդ մէջ ու չի խանգարե-
ցիր երկնային օրէնքներու ներդաշնակութիւնը :

Իմ փափկիկ ու եթերածիմ հոգեակս, կուրծքիս
տակ անդարձ կորստեանդ վեհը օրինակելի կեանքիդ
յուշերովն եմ լեցուցեր : Հոն պաշտամունքիս խնկա-
մանը կը միայ. անկէ բարձրացող ամէն գուլակ
հետ քու անհասանելի բարձրութեանդ պիտի ձգտի
նուիրումի աղօթքս եւ յիշատակիդ այս յաղթութիւ-
նը պիտի ըլլայ սպաւոր հոգւոյս միսիթարութիւնը
այնշափ ատեն որ մարդկային ևսականութեան այս
աշխարհիկ անիրաւ հաշիւներէն հեռու դադրիմ ան-
միսիթար մօրկանս կեանքին նպատակ ըլլալէ :

